

Arkivverket må omorganiseres

ARKIV

Marianne Høiklev Tengs

Norsk Arkivråd er landets største frivillige arkivfaglige organisasjon, og er spesielt opptatt av hvordan arkiver blir dannet (arkivdanning). En god arkivdanning er en forutsetning for at offentlige virksomheter ivaretar sitt samfunnsoppdrag og at bevaringsverdig dokumentasjon sikres for ettertiden.

Vi mener at det er helt nødvendig at det skjer en omorganisering i Arkivverket. Det forventes at de på samme måte som andre offentlige instanser skal levere mer innenfor strammere økonomiske rammer de neste årene. Dette vil kreve en annen struktur og bruk av kompetanse i Arkivverket enn det vi har i dag. Fokuset har i altfor stor grad vært på depot og formidling av historisk materiale. Dette er viktig, men det har gått på bekostning av arbeidet med å få arkivert og tilgjengeliggjort nytt materiale fra et økende antall digitale kilder. Både offentlig og privat sektor i Norge arbeider i dag i hovedsak digitalt, og dette skiftet er overhodet ikke gjenspeilet i

Arkivverkets organisering eller ressursbruk. Med mindre det skjer en endring kan vi ende opp med store tap av digitalt skapt materiale, og dette vil få store konsekvenser for både innbyggere og forvaltningen.

Et annet aspekt er organiseringen av den lokale statsforvaltningen. I dag har man arkivløsninger som i stor grad er sentrale og digitale. Felles systemer og databaser går på tvers av statsarkivgrenser. Ved deponering og avslutning må det digitale arkivet håndteres samlet. Bevaring og drift av elektroniske arkiv etter at de er gått ut av administrativ bruk krever organisatoriske tiltak og kompetanse som ikke ivaretas ved dagens organisering.

Våre medlemmer opplever også at Arkivverket har talt med mange tunger om håndtering av elektronisk arkiv. I flere tilfeller ser vi at statsarkivene har gitt sprikende råd om arkiv som går på tvers av statsarkivgrensene. Vi står foran store omorganiseringer i stat og kommune. Dette er arkivmessig krevende. Det er stort behov for veiledning, men Arkivverket ligger ofte på etterskudd eller det gis

ulik veiledning fra det enkelte statsarkiv og Riksarkivet.

Vi ser også at tilsynsarbeidet er svært ulikt prioritert blant statsarkivene. Mangel på tilsyn ble sterkt kritisert av Riksrevisjonen i en undersøkelse fra 2010. Dersom det ikke gjøres noen organisatoriske og kompetansemessige grep nå, risikerer vi at vi mister elektroniske arkiv fra stat, kommune og private virksomheter. Det er ikke lokalkunnskapen som da er det viktigste, men spesialisert kompetanse på digitale løsninger.

En reform og omorganisering er helt overmoden og skulle vært startet for lenge siden. Vi ønsker oss et sterkt og synlig Arkivverk som ivaretar alle faser av arkivmaterialets liv fra det blir dannet til det tilgjengeliggjøres til glede og nytte for både enkeltpersoner og det offentlige. Vi har store forhåpninger til at strategi- og analysearbeidet som er gjort i år har munnet ut i hensiktsmessige forslag, og vi ønsker at prosessen videreføres innenfor de rammer som er satt.

Marianne Høiklev Tengs,
leder
postmottak@arkivråd.no